
Recenzija/Review

Urška Štremfel (ur.) (2014). *Učna (ne)uspešnost: pogledi, pristopi, izzivi*, Ljubljana, Pedagoški inštitut.

Monografija z naslovom *Učna (ne)uspešnost: pogledi, pristopi, izzivi* je nastala v okviru projekta »Približajmo priložnosti vseživljenjskega učenja vsem« z namenom, da poveže in predstavi različne raziskovalne ugotovitve, s katerimi bi strokovnjaki zmogli pojasniti najrazličnejše vzroke učne (ne)uspešnosti učencev na različnih ravneh šolanja.

Pri obravnavi dejavnikov, ki prispevajo k učni (ne)uspešnosti, avtorji izhajajo iz številnih domačih in tujih teoretičnih ter empiričnih raziskav, pri čemer se najpogosteje naslanjajo na izsledke mednarodne primerjalne raziskave PISA. Z veliko raziskovalno odgovornostjo poudarjajo, da rezultati primerjav z drugimi državami brez temeljitih nacionalnih raziskav ne morejo biti edini kriteriji presojanja učne (ne)uspešnosti naših učencev in dijakov, pa tudi, da moramo biti previdni pred nekritično vpeljavo na evropski ravni zasnovanih usmeritev, tj. takšno brez podrobnejše analize posebnosti slovenskega nacionalnega konteksta.

Tako kot je učna (ne)uspešnost vsakega učenca ali dijaka »sestavljanka« številnih dejavnikov, ki v različnih (osebnostno, situacijsko, kulturno pogojenih) kontekstih nepredvidljivo delujejo na posameznika, vplivajo na njegovo vrednotenje znanja, na njegove izobraževalne aspiracije, na njegovo učno motivacijo idr., tako tudi pričujoča monografija z različnimi vsebinskimi poudarki v vsakem od poglavij opozarja in postopoma »sestavlja« bralčev celostni pogled na učno (ne)uspešnost.

V monografiji avtorji predstavljajo, interpretirajo, aktualizirajo in polemizirajo z različnimi empiričnimi in strokovnimi ugotovitvami »nekognitivne-

ga ozadja« učne (ne)uspešnosti. Tako odpirajo in strokovno polemizirajo s povezanostjo učne (ne)uspešnosti s področjem bralnih dosežkov, bralne pismenosti in bralne motivacije, s področjem odnosa učencev do znanja, s področjem subjektivnih teorij in kompetenc učiteljev, vzgojnih slogov staršev in učiteljev, čustvenega in socialnega učenja idr. Pogledi na učno (ne)uspešnost in na to, kaj so na nekem področju nizki dosežki, so namreč lahko z vidika različnih strok in posameznikov zelo subjektivni. Avtorji monografije izhajajo iz že uveljavljenih opredelitev učne (ne)uspešnosti, pri tem pa te opredelitve v skladu z zavedanjem o subjektivnosti še razširjajo in povezujejo z različnimi drugimi področji (npr. s področjem retorike in argumentacije, s področjem podjetnosti, s področjem neformalnega učenja in državljske vednosti). V svojih prispevkih avtorji nakazujejo tudi možnosti za strokovne posege na različnih ravneh (na ravni družinske vzgoje, na ravni učiteljevega poučevanja, na ravni šole kot institucije, na ravni šolske politike, na ravni lokalnih skupnosti ...), z namenom spodbujati večjo učno uspešnost mladih in posledično njihovo večjo konkurenčnost na trgu dela.

Monografijo odlikujejo interdisciplinarnost pogledov na učno (ne)uspešnost, raziskovalna poglobljenost in naravnost k izpeljavi implikacij za pedagoško delovanje v prihodnje. Avtorji v svojih razpravah poglobljeno obravnavajo kompleksne mehanizme, katerih pojasnjevanje vključuje zahtevne strokovne interpretacije in temu primerno terminologijo. Vsi, ki izobrazujemo učitelje ali se kako drugače ukvarjamo s področjem vzgoje in izobraževanja, bomo v dotični monografiji našli številne podatke, rezultate in ugotovitve za dovolj široko interpretacijo učne (ne)uspešnosti, ki nam predstavlja izhodišče za izobraževanje učiteljev in za raziskovanje področja vzgoje in izobraževanja.

Monografija z naslovom *Učna (ne)uspešnost: pogledi, pristopi, izzivi* je za vse, ki profesionalno delujemo na področju vzgoje in izobraževanja (npr. učiteljem na vseh ravneh šolanja, svetovalnim delavcem, ravnateljem, učiteljem učiteljev, raziskovalcem, študentom pedagoških smeri ...), zelo dobrodošla. V spremenjenih ekonomskih in socialnih razmerah se vsi omejnjeni soočamo z dejstvom, da smo lahko novim življenjskim preizkušnjam in delovnim zahtevam kos le z novimi kompetencami, ki prispevajo k večji uspešnosti vsakega izmed nas, ta pa odpira poti k višji stopnji izobrazbe in boljši konkurenčnosti na trgu dela. Učno neuspešni niso le učenci z nižjimi dosežki, ampak tudi tisti, ki določene (minimalne) standarde znanja sicer dosegajo, ne realizirajo pa vseh svojih s sposobnostmi in življenjskimi okoliščinami pogojenih zmožnosti, zato ne zadovoljijo svoje najvišje potrebe po Maslowu – samouresničitve in ostajajo nesamouresničeni.